

**sant
magí**

**la festa
del barri**

cervera

15, 18 i 19

agost 2011

Associació Amics de Sant Magí

Quaderns Barri de Sant Magí, núm. 21

**Festa de Sant Magí
Cervera, 2011**

Diversos autors

Cervera, 2011

Coordinació editorial: Josep Mas i Max Turull
Coberta: Jordi Sàrries
Revisió lingüística: Teresa Puig i Anna Mas
Festa de Sant Magí. Cervera, 2011
Quaderns Barri de Sant Magí, núm. 21

Col·laboren:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Departament d'Acció Social i Ciutadania

Agència de
Residus de
Catalunya

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS
Institut d'Estudis Ilerdencs

Diputació de Lleida

Consell Comarcal de la Segarra

Paeria de Cervera

Museu Comarcal de Cervera

Centre Municipal de Cultura de Cervera

© dels articles, els autors respectius
© de l'edició, Associació Amics de Sant Magí

L'Associació Amics de Sant Magí no s'identifica necessàriament amb les opinions expressades en els articles signats.

Edita: Associació Amics de Sant Magí, plaça de Sant Magí, 1.
25200 Cervera. Dipòsit legal: L-725-1999

Imprimeix: Impremta Minerva, Av. Polígon Industrial, 14 - 25200 Cervera

SUMARI

Salutació Sant Magí 2011, per <i>Ramon Royes</i>	7
Des de la placeta de Sant Magí, per <i>Mercè Salsench</i>	9
Sant Magí, des de l'IEI, per <i>Albert Turull</i>	11

De la Història

La devoció dels cerverins a Sant Magí des de l'any 1528 al 1887, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i>	17
Plànol pel sopar a la plaça	22
Repiquen l'Onzena. Una aproximació d'interpretació iconogràfica, per <i>Santiago Serrano</i>	23
Els habitants del barri de Sant Magí l'any 1889, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i> .	25
Joan Maragall, un home compromès amb el seu temps, per <i>Romi Porredon Capdevila</i>	33
Sobre una làmina de Sant Magí, per <i>Ramon M. Xuclà Comas</i>	43
Un educador a Cervera: Balmes (1810 – 1848), per <i>Mn. Josep M. Montiu de Nuix</i>	51
La casa del Capellà de l'església de Sant Magí, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i> ...	55
Tres-cents anys de tossuderia, resistència i desencaix, per <i>Arnau Cònsul</i>	61
Pregó de la festa de Sant Magí 2010, per <i>Miquel Pont Farré</i>	65

De la Gent

Sant Magí i el descobridor Cristòfor Colom, per <i>Jordi Castany i Pich</i>	71
La Capella de Sant Magí del carrer Santaló de Barcelona, per <i>Josep Mas Segura</i>	75
Anècdotes, curiositat i estranyes coincidències, per <i>Ramon Gené Capdevila</i>	80
Presentació a Cervera del "Llibre dels Goigs de Sant Magí", per <i>Joan Roig i Montserrat</i>	86
Casa número 15 del carrer Buidasacs, per <i>Mercè Salsench Ollé</i>	89

Tots els camins, per <i>M. Isabel Valverde</i>	91
Somni, per <i>Sílvia Balcells Capalvo</i>	92
L'espígol, per <i>Santiago Serrano</i>	93
L'arribada de Sant Magí a Cervera, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i>	94
Pregària de Sant Francesc	95
Càntic de les criatures	96
Sermó de Sant Magí, per <i>Mn. Carles Riera</i>	97
Equinoteràpia. Cavalls i nens amb TDAH, per <i>Salvador Llorens</i>	100
Marc Màrquez, per <i>Miquel Pont Farré</i>	102
També un campanar “de bruixes”, per <i>Anton Pedrós</i>	104
Actualitat de Sant Magí , per <i>Mn. Josep M. Montiu de Nuix</i>	106
Des de la cafeteria “El Campanar”, per <i>Carme Bonet i Trilla</i>	108
Emili Rabell Riera, per <i>Jaume Ferran</i>	111
Lletra a n'Isidor Cònsul, tramesa a Na Romi, pel conduit de Sant Magí, per <i>Jaume Ferran</i>	112
M. Teresa Falip Bonjoch, per <i>Família Martí - Falip</i>	113
En record del Daniel, per <i>Natàlia Olaya i Castells</i>	115

De l'Associació

Programa d'actes	119
Memòria de l'any 2010 de l'Associació Amics de Sant Magí, per <i>Josep Mas Segura</i>	121
Anuncians i col·laboradors	141

ÍNDEX D'ANUNCIANTS COL-LABORADORS

1 minut	186a	Catering Romy	146b
Ada	198a	Central Line	189b
Adbrands. Asesores en publicidad	150a	Centre Òptic Riera	197c, 199z
Adrea	198e	Chelsea House	168a
Aluminis Sergi	177a	Clenxa perruqueria	173b
Anna Maria	198p	CMP Correduria de Seguros	155b
Anne & Frank	198n	Codina Vall, S.L.	179a
Aquàtic Fitness Centre	195	Confort	199w
Armengol Ermengol	199a1	Construccions Piqué	184b
Artesanies Anguera Rosell	198f	Copisteria Travesser	189a
Auto escuela Cervera	172b	Cots Alsina	178a
Auto Servei Ametllers, S.A.	180b	Cucafera	199g
Autoelèctric Pujol, S.L.	174a	Diferent	165a
Autoescola Gilabert	186b	Dondara Copisteria - Papereria	199k
Auto-Escola Sant Antoni	156b	El Celleret	143b
Banc Sabadell	177b	Espill	199c
Bar Txacolí	161a	Estació de Servei Bargués	147
Basar Rosell	198q	Estanc Gasol	160b
BB2	193a	Eurotrak	Contraportada2
BBVA	148a	Exelfil	169b
Benzinera BonArea	181	Farmàcia Antonijuan	198g
Brico Indus	Contraportada1, 199v	Farmàcia Gomà	198d1
Brodats Fàtima	199s	Farmactiva	149, 199f
C- Bikes	152b, 198y	Ferreteria Cervera	198k
Cafè Central	185	Finques Cos	166b
Caixa Penedès	143a	Finques Fumàs	173a
Cal Lluís	168b	Fisiomed	198j
Cal So	180a	Flors i Plantes Montserrat	198u
Calçats Ibàñez	198x	Flors i Plantes Noemí	197g, 199y
Calçats Martí	197e	Fontanet	187
Camporama, S.L.	190a	Forn de pa Martí Xandri	185
Caprabo	199u	Frankfurt Passadís	153b
Carbonell Vins i Licors	171a	Funerària de Cervera	163
Carbòniques Prat	144b	Futur Sport Vilamajó	198a1
Carnisseria - Cansaladeria Casamitja	183a	Garatge Cervera, S.L.	146a
Carnisseria Imma	155a	Garatge Isidre, S.L.	171b
Carnisseria M. Teresa	169a	Gendre Fotògraf	183b
Carrosseries Sucarrats	152a	Gidar	154a
Casa Guspí	182a, 199b	Gisel	197a
CatalunyaCaixa	199q	Gòmez Grau	197b, 198e1

Gotta	199r	Patronat de la Passió	176
Graells Bergadà	190b, 199d1	Pergamí	185
Gran Caf�	159b	Perruqueria Eva & Maria	198c1
Herbes Bernau	198w	Perruqueria Lakers	198z
Herbolari	199i	Perruqueria Rosa Vendrell	161b
Ibercaja	199c	Precon	Contraportada3
Impremta Minerva	196	Proa	198t
IMSA	167a	Pub Noct�mbul	165b
InstalNord	194b	Quiosc Frigo	170a
Josep M. R�u Sánchez -Cudos-	153a	R. Codina	198b1
Kroes	182b	Ramon Figuerola Niub�	154b
KU	199o	Regals Duran	199a
L'Altell	185	Regu�, fruites i verdures	199c1
La Bombolla	164a	Restaurant Bargués	185
La casa d'abaix	175	Restaurant Braseria del Nord	170a
La Cerverina d'Art	175, 199t	Rodi	162b
La G�rgola	164b, 199w	Santander	199m
Laia	198i	Sartt, moda jove	198h
Llibreria Rossich	198v	Sastreria Miret	197d
Loteries cal Honorat	197i	Sebastià Caus	199n
Marinada, caf� – restaurant	145a	Segafutur	185
Mary Kay	197h	Servei de Taxi Josep Rius i Vila	188b
Materials per a la Construcció Beleta	58a	Seyart	191
Mecanitzats Cu�at, S.L.	148b	Sol Solet	198f1
Mercè Trullols	199d	Sol�-Fusté Trans, S.A.	170b
Merceria Riera	198r	Sort Aventura	199h
Mobel Línea	157	Subministres Pedrós	144a
Mobles Saez	160a	Supermercat Albareda	167b
Mobles Tedal	192b	SXinform�tica	193b
Moda Punt	199l	Tallers Lleó	145b
Món de l'Art	198m	Tallers R. Vendrell	150b
Mundijoc	162a	Tintoreria Bugaderia Farré	199j
Net i Polit	155a	Tit-catering	156a
Ninot perruquers	194a	Torocco	198s
Noguera – Puig	172b	Transcorbera, Operador transports, S.L.	166a
Nova Gestio�	188a	Transportes B. Simón	199b1
Odontologia Integrada	192a	Trasports Pedrós-Vila	198o
�ptica Cervera	198d	Truga esports	160b, 199p
Oriol	158b	Trullols òptiques	198l
Orobitg espectacles	151	Twente	159a, 198c
Paller Cal Bartomeu	179b	Umed	200a
Pastisseria Agustí	184a, 197f, 198b	Unipost	172a
Pastisseria Sangrà	174b, 199e1	Viatges Kariba	178b

SALUTACIÓ SANT MAGÍ 2011

Ramon Royes

Paer en cap de Cervera

Fer una salutació en motiu de la Festa de Sant Magí suposa per a mi una responsabilitat molt especial.

Estem parlant d'una tradició molt arrelada a la nostra ciutat, que ha tingut continuïtat gràcies a la dedicació de moltes hores de persones que estimen Cervera, les seves tradicions i, en especial, la de Sant Magí. Aquesta té, a més, aspectes que la fan entranyable. Per una banda, està lligada a l'aigua, un bé tan escàs a la Segarra que ens ha marcat el caràcter i manera de fer; per altra banda, el protagonisme de la cavalleria, sobretot dels ruquets i ases, que en ple segle XXI hauríem de mirar de protegir i tenir cura per a la seva supervivència. Grans i petits gaudim i ens emocionem veient l'arribada de l'aigua a Cervera gràcies a les cavalleries que la transporten, tan importants a la nostra economia fa només unes poques dècades.

Com a ceriverins hem de ser capaços d'ajudar i donar suport a totes les persones que passen al davant d'aquesta festa perquè tingui continuïtat i no es perdi mai. Hem de ser capaços d'engrescar la gent jove que pugui garantir el futur d'una tradició que ajuda a fer que Cervera sigui especial.

A aquestes persones que tant estimen i han estimat Sant Magí, a les que hi són, però també a les que ja no estan entre nosaltres, cal agrair tot l'esforç que han fet all llarg de la seva vida per la festa.

Animo a tots els ceriverins a sortir al carrer i acompanyar els actes d'aquesta festa tan nostra. Serà la millor manera de donar, a les persones que ho fan possible, aquest suport i agraïment públic tan necessari i just a la vegada.

Bona festa de Sant Magí.

DES DE LA PLACETA DE SANT MAGÍ

Mercè Salsench Ollé

Us convidem un any més a participar i a gaudir de la nostra festa de barri, la de Sant Magí. Els artífexs i col·laboradors de la festa ja han fet braços i mànigues preparant tot allò que és menester, com la caminada de la nit del 15 d'agost, l'entrada de l'aigua i el sopar de la Plaça Major el dia 18 i el ball de la Placeta de Sant Magí el 19. Sense oblidar, tant els anunciants i els escriptors del quadernet com la donació de regals per al dia de l'"Arriba com puguis" a Sant Magí de la Brufaganya i per a les pubilles, per part de botigues i altres entitats col·laboradores. A tots ells, gràcies per ajudar la festa, especialment, en els temps de crisi que corren.

Però, dintre d'aquesta preparació de la festa, el dia més intens i bonic, encara que poques persones ho poden veure, és el dia previ a tota la festa, el dia 18 d'agost, quan al voltant de les 7 del matí els homes del barri aixequen la vela de la Placeta. Primer col·loquen les corrioles a les façanes, després passen les cordes, tot seguit despleguen i aixequen la vela (recosida!). Tots al crit d'"amunt"! Això, tot guiat pels més experimentats en la labor. Després, es premien amb un descans: un esmorzar per a tots ells a la casa del Sr. Domingo Benet. En un espai ben condicionat, els homes, entaulats, mengen i beuen explicant-se anècdotes i el que faran tot seguit. Un cop omplerta la panxa, es disposen a decorar els carrers que integren el barri. Posen els serrells de colors i el boix. També preparen i netegen els càntirs i les alforges dels ruquets. No ens oblidem de les dones del barri, que netegen la Capelleta, encara que la societat insisteix en la igualtat entre homes i dones. Què hi farem! Però ho fan de gust. S'escombra, es frega, es treu la pols, es destapa Sant Magí i els altres

sants. Es col·loquen els tapets. Les veïnes porten les seves millors plantes per a decorar la capelleta. Bé, tots a una condicionen el barri per a rebre els seus millors convidats: vosaltres.

Us invitem a la nostra humil Placeta de Sant Magí. Les portes de la Capelleta estaran obertes de bat a bat. Us esperem a la Festa de Sant Magí, especialment a participar en allò que us agradi més.

Per Sant Magí, bona festa i bon bocí!

SANT MAGÍ, DES DE L'IEI (apunts de sortida)

Albert Turull

Començo a escriure aquestes ratlles just el dia, 11 de juliol de l'11, que he plegat de l'IEI. Aquest migdia he retornat les claus a administració, m'he acabat d'acomiar del personal amb qui he treballat els darrers vint-i-dos mesos –ja una part central, apassionant, intensíssima de la meua vida– i per darrer cop he traspassat com a director el llindar noble de l'antic Hospital de Santa Maria de Lleida. S'acaba una etapa, i en comença una altra. El vent bufa agradable. No em penso pas queixar.

El moment i les sensacions són especials, doncs. Això sí. És clar. Però no patiu, maginets i maginistes, amics lectors, que no és aquest escrit per valorar el meu pas per l'IEI –aquí no toca–, ni per enumerar –que podria– tot allò que durant aquest temps s'hi ha fet o, sobretot, s'hi ha ajudat a fer en relació amb Cervera i amb la Segarra –avui no toca–, sinó simplement, i crec que més adequadament, per oferir-vos com des d'allí, al cor de la cultura lleidatana, es pot veure –es veu– la festa de Sant Magí de Cervera, amb la seva singularitat i la seva significació sociocultural (entre altres coses). En definitiva, per seguir valorant Sant Magí, com he tingut l'oportunitat de fer ja en diverses ocasions, des d'aquella mena de manifest programàtic que se'm va encarregar amb motiu del bicentenari (ja fa una colla d'anys; tants, que el text es va publicar no pas a l'actual Segarra, sinó a l'antiga, al quinzenal de la colla de mon pare...).

I bé, el primer i potser més important que us he de dir... ja ho sabeu. Que la festa de Sant Magí de Cervera no és en absolut *una més*, no és una còpia ni una simple adaptació d'esquemes d'altres festes, ni un invent tret de la màniga fa quatre dies amb fins més o menys comercials

o més o menys turístics (dit sigui amb tot el respecte per les moltes festes que, en efecte, responen a aquestes motivacions o a les quals és aplicable d'alguna manera aquest esquema). No, Sant Magí no. Com les Falles d'Isil, com la Patum de Berga, com el Misteri d'Elx, la nostra festa té aquell punt d'especial, d'autènticament irrepetible, d'arrels en uns temps pretèrits indeterminats, d'ingenuïtat en les formes, que la fan una veritable joia de l'esperit.

Dit això, potser no caldria afegir-hi res més. Potser no; segurament no. Però entre tots plegats –vull dir des de fa generacions, i encara ara, certament– hem anat construint unes formes, un esquema ritual de la festa –cosa pròpia de les festes que esdevenen veritablement tradicionals, a més de populars– dins del qual cada cop tenen un paper més rellevant els elements afegits, és a dir, no originaris (si és que fos tan fàcil –que no ho és– de diferenciar i d'establir allò que és “originari” d'allò que és “afegit”, però espero que ens entenguem). En altres termes: allò que és essencial d'allò que és accessori. L'essencial és, naturalment, el que resulta imprescindible (o així hauria de ser), i alguna cosa més: és allò que condensa els punts bàsics de la festa. L'accessori, que pot arribar a ser molt important en termes quantitius (és a dir, ocupar molt d'espai, molt d'hores dins el conjunt de la festa), és tanmateix secundari per definició; no tan sols no essencial, és clar, sinó en el fons –en el fons del fons o més evidentment, segons el cas– prescindible. És essencial l'element sense el qual la festa no podria existir, o no seria el que és (per exemple, el foc i les bruixes a l'Aquelarre, o Jesucrist i la creu a la Passió, o les Completes al Santíssim Misteri, per posar tres exemples locals em sembla que prou clars), i en canvi és accessori, prescindible, allò que, encara que pugui semblar important, no té aquell caràcter bàsic (seguim amb els exemples: el ball a la plaça a l'Aquelarre, les ballarines a la Passió o la xurreria a la festa major d'hivern o en qualsevol altra; dit sigui, novament, amb tot el respecte pels músics i pels balladors, per les ballarines i fins i tot pels xurros).

Doncs tornem a Sant Magí. No sé si tothom, però jo crec tenir clar el que és essencial: l'aigua de la Brufaganya, l'al·lusió al sant, l'entrada i el repartiment amb cavalleries (i determinada música, potser sí), l'espígol

Font de Sant Magí de la Brufaganya. Foto de Sebastià Caus

a la plaça, l'esglésiola oberta... i no gran cosa més. Això vol dir que, malgrat tot –malgrat la volada que ha pres els últims temps, cosa de la qual m'alegro–, són accessoris el sopar, el ball, la rifa... i fins i tot el quadern!

No vull pas dir –espero que no se'm malinterpreti– que estic en contra del sopar, ni de cap altre element de l'actual festa, tan completa i consolidada al llarg dels darrers anys, sinó simplement que no hem de perdre de vista quina és la part essencial, és a dir, què és allò que fa Sant Magí de Cervera completament distintiu de qualsevol altra festa, i que, per tant, com no podia ser altrament, és allò que de forma tan poderosa atrau i enxampa l'esperit de la gent. Si més no, a mi em té enxampat de fa dècades, potser tota la vida, des que era un nen (tot i que no pas del barri de Sant Magí) i els dies 18 i 19 d'agost sentia la joia especial que només se sent (de nen), per exemple, la nit de Reis. Ja de gran, doncs, sóc d'aquells –com feia de ben segur l'Isidor, i tants altres cerverins de cor– que es planifiquen les vacances d'agost procurant sempre que aquells dos dies no siguem pas fora, sinó aquí, al peu del canó; o, més ben dit, a peu de comitiva, que resseguim frenèticament en diferents

punts del trajecte, tallant carrers que ja tenim ben estudiats per al cas, i sempre acabant a la placeta de Sant Magí, amarada d'espígol. Som bojós, ja ho sé, però què seria la vida –la intensa, la de dins– sense un punt de bogeria de tant en tant?

El dia que el sopar, o el ball, siguin el centre de la festa, el dia que hi hagi gent que vagi al sopar i es pensi que ja ha fet festa de Sant Magí, sense haver resseguit la comitiva el vespre de la vigília ni haver esperat amb il·lusió l'aigua l'endemà a ritme d'havanera, aquell dia Sant Magí s'haurà començat a morir. Però això ni està per passar ni és previsible que mai no passi, oi?